

SECRETARIAT
Urząd Prac Senackich
wpłynęło dn. 23.04.14
nr 2607
... podpis ...

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 22.04.2014r
nr 1743
... podpis ... M. Połcień

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

DSW.ZNU.1700.3.2014.GS

Warszawa, 18 kwietnia 2014 r.

Pan

Bogdan BORUSEWICZ

Marszałek

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie złożone przez senatora Ryszarda Knosalę (nr BPS/043-51-2220/14) w sprawie zasad odpłatności za drugi kierunek studiów stacjonarnych w uczelniach publicznych, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Nowelizacja ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* przyczyniła się do zwiększenia dostępu do bezpłatnych studiów. Po raz pierwszy od końca lat 90. ponad połowa wszystkich studentów uczy się nieodpłatnie na studiach stacjonarnych w uczelniach publicznych. Ponadto, zmiana przepisów skłoniła maturzystów do dokonywania przemyślanego wyboru kierunku studiów i większego zainteresowania ofertą kształcenia na kierunkach, których absolwenci poszukiwani są na rynku pracy.

Obecnie – student lub absolwent pierwszego kierunku studiów stacjonarnych może podjąć studia na drugim kierunku studiów stacjonarnych w uczelni publicznej bez wnoszenia opłat. Jednakże prawo do kontynuowania studiów na drugim kierunku bez wnoszenia opłat posiada ten student, który – zgodnie z art. 170a ust. 4 ww. ustawy – spełni warunki do otrzymania stypendium rektora dla najlepszych studentów i znajdzie się wśród 10% liczby najlepszych studentów danego kierunku studiów w uczelni.

Należy zwrócić uwagę, że zawarte w art. 70 ust. 1 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.) prawo do nauki oraz powszechnego i równego dostępu do wykształcenia stanowi w swej istocie gwarancję dostępności i powszechności, a nie nieodpłatności kształcenia. Potwierdził to Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 8 listopada 2000 r. (OTK 2000/7/258. Dz. U. z 2000 r., Nr 101, poz. 1091), w którym stwierdził, że „zasada bezpłatności nauczania w szkołach publicznych stanowi tylko jeden z elementów składających się na gwarantowane konstytucyjnie prawo do nauki”, wśród pozostałych wskazując między innymi gwarancję powszechnego i równego dostępu do wykształcenia. Istota

rozwiązań konstytucyjnych sprowadza się do najszerszego w sensie podmiotowym zagwarantowania prawa do nauki, zaś wszystkie inne postanowienia tego artykułu muszą być interpretowane w sposób, który będzie tę gwarancję urzeczywistniać w możliwie najpełniejszym zakresie. Dlatego też zasada dotycząca bezpłatnej nauki w szkołach wyższych „nie może być rozumiana jako absolutna i nieograniczona”.

Odnosząc się do kwestii wysokości opłat za studia pragnę wyjaśnić, że zgodnie z art. 99 ust. 2 ustawy wysokość opłat za świadczone usługi edukacyjne związane z kształceniem studentów na studiach ustala rektor uczelni, z tym że nie mogą one przekraczać kosztów ponoszonych w zakresie niezbędnym do uruchomienia i prowadzenia w danej uczelni takich studiów, z uwzględnieniem kosztów przygotowania i wdrażania strategii rozwoju uczelni, w szczególności rozwoju kadr naukowych i infrastruktury dydaktyczno-naukowej. Przepis ten dotyczy zarówno studiów niestacjonarnych, jak i stacjonarnych na drugim lub kolejnym kierunku studiów. Zatem wysokość opłat za studia, jeśli student jest zobowiązany do ich wnoszenia, ustalana jest przez rektora uczelni – w zależności od kosztów prowadzenia kierunku studiów. Należy także zauważyć, że zgodnie z art. 99 ust. 2a ustawy „informację o wysokości opłat za usługi edukacyjne, o których mowa w ust. 1, oraz wysokości kosztów ponoszonych w zakresie niezbędnym do świadczenia tych usług uczelnia zamieszcza na swojej stronie internetowej”.

Od początku tworzenia założeń do nowelizacji ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym*, ministerstwo analizuje głosy środowiska akademickiego w sprawie doprecyzowania przepisów dotyczących odpłatności za drugi kierunek studiów. Podczas „Okrągłego Stołu Humanistyki”, który odbył się 26 lutego 2014 r., przedstawiono wachlarz inicjatyw legislacyjnych, w tym propozycje zmian zasad odpłatności za studia. O ostatecznym kształcie regulacji w tym zakresie rozstrzygnie jednak Parlament RP w trakcie toczących się prac nad projektem ustawy o *zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw*.

Należy wyraźnie podkreślić, że zasadniczym celem wprowadzonych rozwiązań oraz prowadzonych aktualnie prac nowelizacyjnych jest zapewnienie szerokiego dostępu do studiów stacjonarnych w uczelni publicznej młodzieży podejmującej studia na pierwszym kierunku studiów, a jednocześnie utrzymanie zasady, że najlepsi studenci mają otwarty dostęp do bezpłatnych studiów na drugim kierunku.

2. wyosani osacunku
z up. Ministra
SEKRETARZ STANU
M. Ratajczak
prof. Marek RATAJCZAK